

De netbeheerders in de Belgische economie in 2011

Ondanks de conjunctuurverzwakking die 2011 kenmerkte zijn de activiteiten van de netbeheerders van elektriciteit en aardgas op een hoog peil gebleven. De geleverde inspanningen op het vlak van de investeringen, de marktfaciliterende rol en de openbaredienstverplichtingen stegen zelfs in 2011.

De beheerders van openbare elektriciteits- of gasnetten zorgen dag in dag uit met hun 12.000 medewerkers voor de goede werking van de elektriciteits- en aardgasnetten in België (de overbrenging van elektriciteit en aardgas naar de eindverbruikers, onmiddellijke uitlijning van de elektriciteitsvraag, de opslag van aardgas, de LNG terminal).

Via deze installaties vervoeren zij op dit ogenblik meer dan 40% van het totale Belgische eindverbruik van energie. Niet alleen daardoor, maar ook door hun jaarlijkse investering van ruim meer dan 1 miljard € in hun netten, en door hun tewerkstelling van al deze medewerkers en talloze aannemers, leveranciers en controle-organismen in België, vormen zij sinds decennia een belangrijke en betrouwbare pijler van de Belgische economie.

De energie die zij naar de gebruikers brengen wordt daarenboven steeds belangrijker: de door de Europese Commissie gepubliceerde Roadmap voor een koolstofarme economie in 2050 voorziet dat de elektriciteit dan de belangrijkste vector van energie zal worden, terwijl het Planbureau recent heeft uitgerekend dat elk jaar in ons land een nieuwe elektriciteitscentrale van 850 MW zal moeten gebouwd worden. Al deze energie zal vanuit deze nieuwe productiecentra naar de gebruikers moeten gebracht worden, wat niet kan zonder nieuwe belangrijke investeringen. Ook de toenemende inplanting van allerlei decentrale productiesites van hernieuwbare energie leidt tot aanpassingen van de bestaande netinfrastructuur. Dit geldt niet alleen voor elektriciteit: nieuwe injectiepunten van aardgas zullen eveneens meer en meer voorkomen, terwijl het koolstofvoordeel van het aardgas ertoe zal leiden dat niet alleen de nieuwe elektriciteitscentrales met aardgas zullen gevoed worden, maar tevens dat de moeilijk beheersbare kleine broeikasgasemissiebronnen, zoals wagens en huisverwarming, naar aardgas zullen overschakelen om zodoende een daling van de CO₂-uitstoot met minstens 20 % te bereiken. De midden december door de Europese Commissie gepubliceerde Energy Roadmap onderstreept de belangrijke rol die aardgas als meest koolstofarme fossiele energiedrager kan spelen.

De volledige eenmaking van de Europese energiemarkt krijgt vorm via de tussenstap van regionale markten die zich op termijn zullen samenvoegen. Vandaag maakt België deel uit van de Noordwest-Europese regionale markt met het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en Frankrijk. Die integratie kan de marktwerking alleen maar ten goede komen en zal in de toekomst in belangrijke mate bijdragen aan de bevoorradingszekerheid in energie van de Belgische consument.

Daarnaast worden de netten op Europees niveau verder uitgebouwd om de wispelturigheid van een aantal productiemethodes van hernieuwbare energie op te vangen.

Bij de planning van hun investeringen moeten de netbeheerders er tevens over waken dat ondanks de economische laagconjunctuur rekening gehouden wordt met een toekomstige inhaalbeweging en verdere heropleving van de economie, om te verhinderen dat een conjuncturele ommezwaai gefnuikt zou worden door onvoldoende netcapaciteit.

Deze netten voor vervoer en distributie van elektriciteit en gas zijn systematisch uitgebouwde configuraties die samengesteld zijn uit een 204.000 km elektriciteitsleidingen die de centrales en injectiepunten via posten en kabines verbinden met zo'n 5,6 miljoen afnamepunten, terwijl een 73.000 km aardgasleidingen via samendrukkings- en ontspanstations bijna 3 miljoen leveringspunten bereiken.

Het onderhoud en de vernieuwing van deze netten en installaties is ook een dagelijkse taak waaraan de netbeheerders zich plichtsbewust kwijten, om de capaciteit, de veiligheid en de bevoorradingszekerheid op peil te houden. Daarbij moeten zij ermee rekening houdend dat de regelgeving en procedures leiden tot termijnen van meer dan 5 jaar voor hoogspanningslijnen en transportleidingen en zelfs in sommige gewesten termijnen van drie jaar en langer voor distributieleidingen.

In 2011 hebben de netbeheerders een bedrag van meer dan 1,5 miljard EUR of ongeveer 5% van de totale bruto-investeringen in materiële goederen in België, geïnvesteerd in België. In 2010 bedroeg het geïnvesteerde bedrag 1,5 miljard EUR.

De netbeheerders dragen eveneens bij tot de uitvoering van openbaredienststopdrachten, zoals bv. het aanmoedigen van rationeel energieverbruik, de sociale omkadering voor verbruikers met betalingsmoeilijkheden, de openbare verlichting, de ontwikkeling van hernieuwbare energieën enz....., waarvan sommige toegenomen zijn door het gewijzigd overheidsbeleid of door de laagconjunctuur.

Elektriciteitstransport

Elia, die als opdracht heeft de elektriciteit naar de distributienetwerken en de grote industriële verbruikers te brengen, en de marktwerking evenals de in- en uitvoer van

elektriciteit te vergemakkelijken, had in 2011 een investeringsbudget van 120 miljoen EUR.

Aanpassingen van de netten waren niet alleen nodig in antwoord op de evolutie van het elektriciteitsverbruik (versterking van het transformatievermogen naar de middenspanning en/of voor uitbreiding van de middenspanningsuitrustingen, zoals te Destelbergen en Recogne), maar tevens ten behoeve van de opkomst van decentrale en/of hernieuwbare elektriciteitsproductie. De integratie in de netten van deze nieuwe productie leidde tot een aantal nieuwe projecten waarvoor in samenwerking met de distributienetbeheerders naar de meest efficiënte oplossing gezocht werd, zoals te Monceau-en-Ardenne (vernieuwing van het hoogspanningsstation) en te Rijkvorsel aftakking van een 150kV-leiding).

Daarnaast werd het programma van vervangingen van netuitrustingen voortgezet, met o.a. het hoogspanningsstation Kruidtuin te Brussel en een transformator te Wichelen, om een feilloze bevoorrading te blijven verzekeren.

Voor de bevoorrading van grote industriële klanten, zoals Fluxys te Berneau en GSK te Waver, werden eveneens belangrijke investeringen in posten en leidingen verricht.

Tenslotte dienden ten gevolge van het noodweer van 14 juli 2010 een aantal verbindingsleidingen heraangelegd te worden; deze herstelwerken werden op 6 juli 2011 voltooid.

Aardgastransport

Fluxys, de beheerder van de transportinfrastructuur en de opslag van aardgas in België, exploiteert de Zeebrugse LNG-terminal en de ondergrondse opslag te Loenhout, en heeft een net uitgebouwd dat een kruispunt van Europese aardgasstromen vormt, waardoor de marktwerking en de bevoorradingszekerheid verbeterd worden.

In 2011 heeft Fluxys bijna 300 miljoen € geïnvesteerd, waardoor de onderneming tot de topinvesteerdere van ons land behoort. Deze investeringen betroffen zowel de LNG-terminal te Zeebrugge (de hervergassing van het vloeibaar cryogeen LNG door middel van zeewater, de ondergrondse opslag te Loenhout (laatste fase van de uitbreiding van de opslagcapaciteit) als de leidingen (verdere afwerking van de aanleg van in totaal 200 kilometer leidingen: Gent Zeehaven, Eynatten-Opwijk, Péronnes-Leernes-Dampremy), compressiestations (vernieuwing of uitbreiding) en aansluitingen van gebruikers (elektriciteitscentrales, grote industriële afnemers en WKK's).

2011 zag ook het starten door het Havenbestuur van Zeebrugge van de werken aan een tweede LNG-aanlegsteiger, die zal toelaten dat tegen 2014 schepen met een capaciteit van 217.000 m³ aanmeren.

Elektriciteits – en aardgasdistributie

Het Belgisch aardgasdistributienet is gevormd door een systematisch geheel van 73.000 km leidingen, 3.300 ontspanningsstations en 8.900 kabines bij eindklanten, met als functie de aardgasbevoorrading van bijna 3 miljoen eindafnemers te waarborgen.

In 2011 werden bijna 2.000 km aan nieuwe pijpleidingen geplaatst voor de distributie van aardgas. Deze investeringen waren noodzakelijk om aan de toenemende vraag voor aardgasverwarming te voldoen (+ 60.000 verwarmingsklanten in 2011) en om de openbaredienstverplichtingen terzake uit te voeren, zoals de verplichting in het Vlaams Gewest om in 2020 een aansluitbaarheidsgraad van 99% te bereiken in woongebieden, woongebieden met culturele, historische en/of esthetische waarde en in woonuitbreidingsgebieden, en van 95 % in woongebieden met landelijk karakter. Vandaag worden meer dan 50% van de particuliere woningen verwarmd met aardgas. Bij het ontwerpen van leidingnetten dient men er eveneens rekening te houden dat zij al de verbruikers, zelfs bij een koudegolf van $- 11^{\circ}\text{C}$, dienen te bevoorraden (openbaredienststopdracht).

De elektriciteitsdistributienetbeheerders hebben ook bijna 2.500 km kabels geplaatst in 2011. De totale lengte van de elektriciteitsdistributienetten bedraagt nu ongeveer 195.000 km, die via 545 onderstations aangesloten zijn op het transportnet en via 70.600 transformatorposten de elektriciteitsvoorziening van de eindgebruiker veilig stellen.